

DOMSTOLENS DOM

den 5 oktober 1999 \*

I mål C-251/97,

**Republiken Frankrike**, företrädd av K. Rispal-Bellanger, sous-directeur, internationella ekonomiska och gemenskapsrättsliga frågor, utrikesministeriets rättsavdelning, och G. Mignot, secrétaire des affaires étrangères, samma avdelning, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: Frankrikes ambassad, 8 B, boulevard Joseph II, Luxemburg,

sökande,

mot

**Europeiska gemenskapernas kommission**, företrädd av juridiske rådgivaren G. Rozet, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 97/811/EG av den 9 april 1997 om de stöd som Frankrike beviljat textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna (EGT L 334, s. 25),

meddelar

\* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena P.J.G. Kapteyn och G. Hirsch (referent) samt domarna J.C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J.L. Murray, L. Sevón, M. Wathelet och R. Schintgen,

generaladvokat: N. Fennelly,  
justitiesekreterare: R. Grass,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 26 november 1998 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

**Dom**

- 1 Republiken Frankrike har genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 10 juli 1997, med stöd av artikel 173 första stycket i EG-fördraget (nu artikel 230 första stycket EG i ändrad lydelse) begärt att domstolen skall ogiltigförklara kommissionens beslut 97/811/EG av den 9 april 1997 om de stöd som Frankrike beviljat textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna (EGT L 334, s. 25, nedan kallat det omtvistade beslutet).

- 2 I detta beslut fastställde kommissionen att statliga åtgärder i syfte att degressivt sänka arbetsgivaravgifterna för företag inom textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna utgjorde statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i EG-fördraget (nu artikel 87.1 EG i ändrad lydelse).

### Bakgrund och relevant lagstiftning

- 3 För att bekämpa det ständigt minskande antalet arbetstillfällen inom textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna införde det franska parlamentet, genom artikel 99 i lag nr 96-314 av den 12 april 1996 om olika ekonomiska och finansiella åtgärder (*JORF* av den 13 april 1996, nedan kallad lagen), en möjlighet för staten att, på försök fram till och med den 31 december 1997, ingå ramavtal med dessa yrkesbranscher om bibehållande och skapande av arbetstillfällen, avtal vilka skulle beakta resultatet av de förhandlingar mellan arbetsgivare och arbetstagare om förläggning och förkortning av arbetstiden som inleddes till följd av det nationella yrkesavtalet om arbetstillfällen av den 31 oktober 1995. Vidare gavs staten en möjlighet att som kompensation bevilja dessa branscher en ytterligare sänkning av de sociala avgifterna för lågavlönade jämfört med den allmänna sänkning inom alla sektorer som fastställdes genom artikel 1 i lag nr 95-882 av den 4 augusti 1995 om brådskande åtgärder för sysselsättningen och den sociala tryggheten, ändrad genom 1996 års finanslag (nr 95-1346 av den 30 december 1995).
- 4 Enligt denna bestämmelse skall den ytterligare sänkningen av de sociala avgifterna för det första utgöras av en utvidgning av rätten till sänkning för löner som inte överstiger 1,5 gånger den av staten fastställda och garanterade minimilönen (*salaire minimum interprofessionnel de croissance*, nedan kallad *SMIC*) per månad, som fastställs i lag, i stället för 1,2 gånger — sedan 1,33 gånger från och med den 1 oktober 1996 — enligt de allmänna bestämmelserna om sänkning. För det andra skall en särskild koefficient om sänkning av avgifterna fastställas i dekret för att tillämpa den allmänna sänkningen inom de sektorer som berörs av den ytterligare sänkningen.

- 5 Denna koefficient har fastställts genom dekret nr 96-572 av den 27 juni 1996 om den degressiva sänkning av arbetsgivaravgifterna för företag inom textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna som införts genom artikel 99 i lag nr 96-314 (*JORF* av den 28 juni 1996, s. 9683, nedan kallat tillämpningsdekretet) på en sådan nivå att den ytterligare sänkningen av avgifterna uppgår till 734 FRF per månad och anställd för de anställda som har SMIC och progressivt minskar ända ner till noll för de anställda vars lön är 1,5 gånger SMIC. Den totala kostnaden för denna åtgärd, som ursprungligen beräknades till 2,1 miljarder FRF, uppgick slutligen till mellan 1,8 och 1,9 miljarder FRF.
  
- 6 Förutom villkoret att staten och varje berörd bransch måste ingå ett ramavtal, föreskrivs i artikel 99 tredje stycket i lagen att ett särskilt avtal måste undertecknas mellan det berörda företaget, om det har minst 50 anställda, och staten för att det förstnämnda skall ha rätt till den ytterligare sänkningen av de sociala avgifterna. Av avtalet skall det framgå till vilket ramavtal företaget är att hänföra och företagets åtaganden i fråga om arbetstillfällen och om förläggning och förkortning av arbetstiden. I artikel 99 sista stycket föreskrivs uttryckligen att den ytterligare sänkningen av de sociala avgifterna kan dras tillbaka, även med retroaktiv verkan, om företaget i fråga inte respekterar dessa åtaganden.
  
- 7 Vad gäller företag med färre än 50 anställda, vilka inte är underkastade den lagstadgade skyldigheten att inrätta ett företagsråd med arbetstagar- och arbetsgivarrepresentanter, är dessa skyldiga att tillsända arbetsmarknadsadministrationen en uppgift om vilket ramavtal de är knutna till för att få rätt till den ytterligare sänkningen av de sociala avgifterna (artikel 6 i tillämpningsdekretet). Om oriktiga uppgifter lämnas i syfte att felaktigt beviljas den ytterligare sänkningen, kan företaget mista rätten till sänkning och bli skyldigt att erlägga de sociala avgifter som inte har betalats (artikel 7 i tillämpningsdekretet).

- 8 Kollektivavtal undertecknades den 7 maj 1996 inom textilsektorn, den 29 maj 1996 inom konfektionssektorn och den 5 juni 1996 inom läder- och skosektorn. I dessa branschavtal föreskrivs att ett övertidstillägg på 25 procent skall utgå för de arbetstimmar som överstiger den lagstadgade arbetstiden på 39 timmar per vecka, trots att detta inte krävs enligt lagen om förläggning av arbetstiden. Vidare skall ytterligare betalda raster, vilka motsvarar mellan 10 och 20 procent av arbetstiden efter den fyrtiofjärde timmen, beviljas utöver de lagstadgade rasterna och tilläggen. Nedsättningen av arbetstiden kan således utgöra mer än sju dagars ledighet, det vill säga nästan 3 procent av arbetstiden. Dessa avtal integrerades i de existerande branschavtalen.
- 9 Med tillämpning av artikel 99 i lagen och tillämpningsdekretet ingick staten ramavtal om sysselsättningen med varje berörd yrkessammanslutning. Detta skedde den 14 maj 1996 med textilarbetarnas förbund (Union des industries textiles), den 31 maj med de franska beklädnadsarbetarnas förbund (Union française des industries de l'habillement) och den 28 juni 1996 med läder- och skoarbetarnas förbund (Fédération nationale de l'industrie de la chaussure de France). I dessa ramavtal har varje bransch särskilt åtagit sig att bevara arbetstillfällena och anställa unga arbetstagare.
- 10 Vidare skall det, enligt artikel 99 i lagen, i ramavtalen tas hänsyn till yrkeskårens åtaganden i de branschavtal som nämns i punkt 8 i denna dom. Till exempel anges följande i punkt 3 i ramavtalet avseende textilsektorn, som har titeln Genomförande av bestämmelserna om förläggning och förkortning av arbetstiden:

”Genom att underteckna avtalet av den 18 maj 1982 om nedsättning av arbetstiden och om förbättring av utrustningens användande, varigenom det bland annat gjorts möjligt att utöka antalet deltidstjänster, och det nationella branschavtalet av den 13 april 1993 om ändring av arbetstiderna, i vilket det uttryckligen föreskrivs kompensationer för ändringen i syfte att förkorta arbetstiden, har yrkeskåren uttryckt sin vilja att genomföra bestämmelserna om förläggning och förkortning av arbetstiden, vilket kan bidra till att utveckla konkurrenskraften och antalet arbetstillfällen inom branschen.

De tre avtal av den 7 maj 1996 som undertecknades i samband med förhandlingarna om förläggning och förkortning av arbetstiden, vilka inleddes till följd av avtalet mellan yrkessammanslutningarna av den 31 oktober 1995, visar att yrkeskåren är redo att väsentligt förstärka denna politik genom att eftersträva bästa möjliga effekt för sysselsättningen.”

Ramavtalen inom konfektions-, läder- och skosektorerna innehåller liknande klausuler.

- 11 Åtagandena om arbetstiden anses således uppfyllda enligt artikel 99 första och andra styckena i lagen. För företag som har minst 50 anställda skall dessa åtaganden enligt tredje stycket i denna artikel preciseras i särskilda avtal som var och en av dessa företag skall ingå med staten. Vad gäller den del som avser förläggning av arbetstiden anges det i artikeln att företagen skall ”åta sig att inleda förhandlingar om förläggning av arbetstiden eller om genomförande av avtalen”. För att beviljas sänkta avgifter är ett företag således skyldigt att antingen rätta sig efter resultatet av de kollektiva förhandlingarna eller utarbeta ett eget avtal som måste vara mera gynnsamt för arbetstagarerna.

### Det omtvistade beslutet

- 12 Till följd av det förfarande som föreskrivs i artikel 93.2 i EG-fördraget (nu artikel 88.2 EG) och som den inledde gentemot de åtgärder som införts genom artikel 99 i lagen (nedan kallade de omtvistade åtgärderna), delgav kommissionen den franska regeringen det omtvistade beslutet genom skrivelse av den 5 maj 1997.

13 I artikel 1 i det omtvistade beslutet anges följande:

”Den sänkning av arbetsgivaravgifterna som införts inom ramen för ’Textilplanen’ genom artikel 99 i lag nr 96-314 av den 12 april 1996 om olika ekonomiska och finansiella åtgärder samt genom dekret nr 96-572 av den 27 juni 1996 om en degressiv sänkning av arbetsgivaravgifterna för företag inom textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna, utgör, i fråga om den del som inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse, ett olagligt stöd i den mån den genomfördes innan kommissionen hade fattat ett slutgiltigt beslut enligt artikel 93.3 i fördraget.

Dessutom är den del som inte omfattas av regeln om stöd av mindre betydelse, för vilket ett tröskelvärde på 100 000 ecu under tre år fastställts, oförenlig med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.1 i fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet och den kan inte heller omfattas av något av undantagen i artikel 92.2 och 92.3 i fördraget och artikel 61.2 och 61.3 i EES-avtalet.”

14 Enligt artikel 2 i det omtvistade beslutet skall Republiken Frankrike utan dröjsmål upphäva beviljandet av de olagliga stöden och vidta de åtgärder som krävs för att återkräva de stöd som redan utbetalats.

### Parternas grunder och argument

15 Till stöd för sin talan har den franska regeringen i första hand gjort gällande att kommissionen har åsidosatt artikel 92.1 i fördraget. Denna grund kan indelas i två delar.

- 16 Den anser för det första att kommissionen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den fastställde att sådana åtgärder som de franska myndigheterna vidtagit till förmån för textil-, konfektions-, läder- och skosektorerna utgjorde stöd som "snedvrider eller hotar att snedvrیدا konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion" i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget, för så vitt de överstiger tröskelvärdet. Dessa åtgärder bestod i att bevilja särskilda finansiella förmåner till företag som kompensation för åtaganden vars finansiella kostnad motsvarar stödbeloppet.
- 17 Den franska regeringen anser för det andra att kommissionen i förevarande fall gjorde en uppenbart oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna när den, i samband med den prövning av de omtvistade åtgärdernas effekt som genomfördes i andra hand, vägrade godta att nämnda åtgärder var finansiellt och ekonomiskt neutrala för de mottagande företagen.
- 18 I andra hand har den franska regeringen uppmanat domstolen att ogiltigförklara det omtvistade beslutet på grund av att kommissionen i beslutet har fastställt det statliga stöd som ansetts vara oförenligt med den gemensamma marknaden, ett stöd som ansetts olagligen beviljat och som skall återkrävas, på en nivå som motsvarar det statliga stödets bruttobelopp utan att göra avdrag för kostnaden för de motprestationer som varje stödmottagande företag har fått stå för.
- 19 Vad gäller den första delgrunden har den franska regeringen gjort gällande att en finansiell förmån som en medlemsstat beviljar ett företag, som kompensation för att detta företag frivilligt gör åtaganden gentemot sina anställda, inte utgör ett stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget, förutsatt att förmånsbeloppet inte överstiger företagets kostnad för detta åtagande eller endast överstiger kostnaden med ett belopp som är mindre än miniminivån.
- 20 Enligt den franska regeringen är det uppenbart att de statliga åtgärder som beviljats i utbyte mot att företagen frivilligt gör åtaganden gentemot sina anställda, det vill säga åtaganden som inga företag är skyldiga att göra, totalt sett inte medför några finansiella fördelar för dessa företag i förhållande till de företag



som inte beviljas dessa åtgärder när dessa åtaganden medför extra kostnader för förstnämnda företag. De kostnader som uppkommer på grund av företagens åtaganden kan således inte anses vara kostnader som "normalt skall betalas av dem", eftersom nämnda företag inte hade gjort sådana åtaganden utan statens ingripande och därför inte i "normala" fall skulle behöva stå för sådana kostnader.

- 21 Den franska regeringen har vidare gjort gällande att sådana statliga ingripanden, som endast är en kompensation för de åtaganden utöver vad som är fastställt i lag som de mottagande företagen gör gentemot sina anställda, inte heller kan anses snedvrída eller hota att snedvrída konkurrensen.
  
- 22 Med hänvisning till innehållet i de branschavtal som undertecknats inom de olika yrkesgrupperna har den franska regeringen påpekat att de åtaganden som företagen har gjort i fråga om övertidsersättning och kompensationsledighet är mycket mera långtgående än de åtaganden som arbetsgivarsidan skulle ha accepterat om staten inte hade ingripit. Detta gäller i synnerhet textilbranschen inom vilken branschavtalet, som endast är en ändring av ett tidigare avtal från år 1993, utvidgar arbetsgivarnas men inte arbetstagarnas åtaganden. Dessa åtaganden innebär således att de anställda får ett starkt skydd, vilket gör att de lättare kan acceptera ändringar av arbetstiden och åtagandena uppmuntrar företagen att nyanställa i stället för att missbruka möjligheten att beordra övertid.
  
- 23 Den franska regeringen har tillagt att ett inte obetydligt antal företag, i synnerhet de stora, har avstått från möjligheten att få sänkta sociala avgifter med motiveringen att de åtaganden som staten kräver i utbyte är alltför betungande. Totalt har endast två tredjedelar av företagen i de berörda branscherna, vilket motsvarar en lika stor andel anställda, accepterat förslaget. Detta visar tydligt att de omtvistade åtgärderna inte medför några uppenbara konkurrensfördelar för mottagarna.

- 24 Enligt kommissionen utgör de åtgärder som införts genom artikel 99 i lagen statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget. Med hänvisning till domstolens rättspraxis har den gjort gällande att kostnader, oavsett om kostnadsansvaret är mera långtgående än vad som föreskrivs i lag, som företag ådrar sig på grund av avtal som ingås frivilligt mellan arbetsmarknadens parter inom en viss sektor normalt skall belasta företagen. Enligt kommissionen har det ingen betydelse om sänkningen är avsedd att kompensera en extra kostnad som det mottagande företaget har ådragit sig till följd av det statliga ingripandet.
- 25 Kommissionen har vidare påpekat att varje stöd, oavsett belopp eller intensitet, kan snedvrída eller hotar att snedvrída normal konkurrens på en marknad där omsättningsvolymen är omfattande redan när vissa företag erhåller statligt stöd som konkurrenterna inte erhåller. I förevarande fall medför sänkningen av de sociala avgifterna att företagen inom dessa sektorer gynnas i förhållande till de konkurrenter som ändrar eller i framtiden skall ändra arbetstiden, eller vidta liknande åtgärder, utan statens inblandning. Samma resonemang gäller rent allmänt även företag i andra medlemsstater som utan statligt stöd har ansträngt sig för att rationalisera produktionen för att kunna möta den internationella konkurrensen.
- 26 Kommissionen anser följaktligen att de åtgärder som genomförs med stöd av artikel 99 i lagen på grund av sin art och i sin helhet utgör ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget.
- 27 Vad gäller den andra delgrunden, att kommissionen har vägrat att godta att de omtvistade åtgärderna är finansiellt neutrala, anser den franska regeringen för det första att kommissionen inte kan ifrågasätta riktigheten av och trovärdigheten i de uppgifter som lämnats av de franska myndigheterna.
- 28 Som svar på kommissionens argument att de franska myndigheterna har underlåtit att i sina beräkningar beakta den finansiella fördel som uppkommer

för de mottagande företagen till följd av de produktionsvinster som de uppnår genom de omtvistade åtgärderna tack vare förläggnings av arbetstiden, har den franska regeringen för det andra påpekat att de åtgärder som införts inte i sig medför någon finansiell fördel för företag i form av en starkare konkurrenskraft i framtiden, som skulle hänga samman med förläggnings av arbetstiden. Denna åtgärd innebär endast att de berörda företagen åläggs skyldigheter, som gynnar arbetstagarna, i form av nyanställningar samt i form av lön och övertidsersättning. Dessa åtgärder utgör en del av regeringens allmänna politik och medför ytterligare kostnader för företagen som de aldrig hade accepterat om de sociala avgifterna inte hade sänkts.

- 29 Således är den starkare konkurrenskraft som uppkommer till följd av förläggnings av arbetstiden inte en direkt följd av de omtvistade åtgärderna utan beror konkret på hur effektivt varje företag reformerar organisationen av arbetet. Vad gäller de omtvistade åtgärderna bidrar de endast till att underlätta dessa reformer genom att tillfälligt kompensera kostnaden för de för de anställda särskilt förmånliga villkor som reformerna innebär.
- 30 Den franska regeringen har vidare gjort gällande att den starkare konkurrenskraft som skulle kunna uppkomma genom att företag till följd av förläggnings av arbetstiden omorganiserar sin verksamhet, en omorganisation som de omtvistade åtgärderna avser att underlätta, endast är potentiell och svår att mäta. Dessa åtgärder om förläggning/förkortning av arbetstiden kan medföra omorganiseringskostnader, *a fortiori* om de skall genomföras snabbt. Det är i vart fall uteslutet att produktivitetsförbättringar kan uppnås på kort sikt.
- 31 Kommissionen anser inte att de omtvistade åtgärderna kan anses vara neutrala på grund av att de tillgängliga uppgifterna är osäkra.

- 32 Således avser de beräkningar på vilka de franska myndigheterna har stött sig, när de har gjort gällande att de fördelar som uppnås genom stödet kompenseras av de kostnader som mottagarna får bära, samtliga företag inom de berörda sektorerna, trots att enbart de deltagande företagens kostnader borde ha tagits med i denna beräkning. Om det är omöjligt att uppskatta dessas antal och storlek, är det även omöjligt att fastställa att den omtvistade åtgärden är neutral.
- 33 För att visa att stöden är neutrala borde Republiken Frankrike i vart fall ha dragit av de kostnader som arbetsgivarna under alla omständigheter skulle ha accepterat utan statligt ingripande från de kostnader som de mottagande företagen får bära. Det faktum att detta är omöjligt visar i sin tur att det är omöjligt att fastställa att de omtvistade åtgärderna är neutrala.
- 34 Slutligen anser kommissionen att även om den starkare konkurrenskraften inte är en direkt följd av de omtvistade åtgärderna, har den nödvändigtvis uppkommit på grund av att produktionsapparaten har anpassats till marknaden tack vare den aktuella förläggningen av arbetstiden.

### Domstolens bedömning

- 35 Det framgår av fast rättspraxis att begreppet stöd omfattar de fördelar som beviljas av offentliga myndigheter och som på olika sätt minskar kostnader som normalt belastar ett företag (se bland annat dom av den 23 februari 1961 i mål 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*, REG 1961, s. 1, 39, svensk specialutgåva volym 1, s. 69, dom av den 15 mars 1994 i mål C-387/92, *Banco Exterior de España*, REG 1994, s. I-877, punkt 13, dom av den 26 september 1996 i mål C-241/94, *Frankrike mot kommissionen, kallad "Kimberly Clark"*, REG 1996, s. I-4551, punkt 34, och dom av den 29 juni 1999 i mål C-256/97, *DM Transport*, REG 1999, s. I-3913, punkt 19).

- 36 Domstolen har i det avseendet påpekat att en partiell sänkning av sociala avgifter som åligger företagen inom en särskild industrisektor utgör ett stöd i den mening som avses i artikel 92.1 i fördraget, när denna åtgärd har till syfte att delvis befria företagen från de ekonomiska bördor som följer av normal användning av det allmänna socialförsäkringssystemet utan att denna befrielse är berättigad genom detta systems karaktär eller struktur (dom av den 2 juli 1974 i mål 173/73, Italien mot kommissionen, REG 1974, s. 709, punkt 33, svensk specialutgåva, volym 2, s. 321, och i samma avseende dom av den 14 februari 1990 i mål C-301/87, Frankrike mot kommissionen, REG 1990, s. I-307, punkt 41, svensk specialutgåva, volym 10).
- 37 Domstolen har dessutom redan fastslagit att det faktum att de statliga ingripandena är av social karaktär inte räcker för att de skall undgå att betecknas som stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget (se bland annat domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 28, domen i det ovannämnda målet Kimberly Clark, punkt 21, och dom av den 17 juni 1999 i mål C-75/97, Belgien mot kommissionen, REG 1999, s. I-3971, punkt 25).
- 38 I förevarande fall syftar de omtvistade åtgärderna till att degressivt sänka arbetsgivaravgifterna för företag inom vissa särskilda industrisektorer och förefaller således utgöra sådana åtgärder som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 92.1 i fördraget, eftersom de uppfyller de villkor som fastställts i den rättspraxis som redovisas i punkterna 35—37 i denna dom.
- 39 Den franska regeringen har emellertid bestritt denna bedömning med motiveringen att sänkningen av de sociala avgifterna endast utgör en kompensation för de extra kostnader som företagen har accepterat att bära vid kollektivavtalsförhandlingarna och att de omtvistade åtgärderna i vart fall förefaller vara finansiellt neutrala med hänsyn till dessa extra kostnader.
- 40 Domstolen påpekar att de kostnader för företagen som den franska regeringen har hänvisat till följer av kollektivavtal mellan arbetsgivare och fackföreningar som företagen måste följa antingen på grund av att de har tillträtt dessa avtal eller genom att de har fastställts i lag. Sådana kostnader skall på grund av deras art belasta företagen.

- 41 Vidare är det i förevarande fall ostridigt att branschavtalen inte enbart kan medföra omorganiseringskostnader för företagen utan även syftar till en starkare konkurrenskraft.
- 42 Det framgår nämligen av de ramavtal som nämns i punkt 10 i denna dom att arbetsgivarna i branschavtalen har accepterat mera långtgående åtaganden gentemot de anställda, men att sistnämnda avtal även syftar till att bidra till en starkare konkurrenskraft och ett ökat antal arbetstillfällen inom de berörda branscherna genom en förläggning och förkortning av arbetstiden.
- 43 Det betonas i kapitel VII tjugosjätte stycket i det omtvistade beslutet att det är rimligt att föreställa sig att en omorganisation av arbetet som skulle innebära en bättre anpassning av företagets resurser till marknadens villkor och särdrag skulle förbättra företagets effektivitet.
- 44 Den franska regeringen har inte bestritt att företagen har fått en starkare konkurrenskraft men har betonat att denna konkurrenskraft endast är potentiell och svår att mäta.
- 45 Denna bedömning kan inte ifrågasättas. Emellertid gäller den inte enbart de fördelar som uppkommer för företagen till följd av branschavtalen, utan även de kostnader som följer av avtalen.
- 46 De avtal som arbetsmarknadens parter ingår utgör en helhet och skall inte bedömas genom att vissa aspekter som är positiva eller negativa för den ena eller andra parten beaktas isolerat. Med hänsyn till de olika skäl som får arbetsmarknadens parter att förhandla, samt till det faktum att resultatet av förhandlingarna är frukten av en kompromiss där varje part har gjort eftergifter inom

vissa områden i utbyte mot fördelar inom andra områden som inte nödvändigtvis hänger samman, är det i vart fall i detta sammanhang omöjligt att med tillräcklig precision beräkna företagens slutliga kostnader till följd av sådana avtal.

- 47 Det faktum att de statliga åtgärderna i fråga avser att kompensera de extra kostnader som företag inom vissa sektorer har accepterat till följd av att de ingått och genomfört kollektivavtal innebär inte att de undgår att klassificeras som stöd i den mening som avses i artikel 92 i fördraget.
- 48 Det framgår även av vad ovan anförts att talan inte heller kan bifallas på den grund som åberopats i andra hand. De omtvistade extra kostnaderna för företagen kan inte dras av från det stödbelopp som skall återbetalas.
- 49 Eftersom talan inte kan bifallas på någon av de åberopade grunderna, skall talan ogillas.

### Rättegångskostnader

- 50 Enligt artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Frankrike skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Frankrike har tappat målet, skall denna stat ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

- 1) Talan ogillas.
  
- 2) Republiken Frankrike skall ersätta rättegångskostnaderna.

Rodríguez Iglesias	Kapteyn	Hirsch
Moitinho de Almeida	Gulmann	Murray
Sevón	Wathelet	Schintgen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 oktober 1999.

R. Grass

Justitiesekreterare

G.C. Rodríguez Iglesias

Ordförande